

Toplantı, Sempozyum, Çalıştay

14. Din Eğitimi Anabilim Dalı Koordinasyon Toplantısı İzlenimleri

Musa Kâzım GÜLÇÜR*

İlahiyat Fakülteleri Din Eğitimi Anabilim Dalı 14. Koordinasyon Toplantısı 27.05.2012 tarihinde Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin ev sahipliğinde Amasya Hamamözü Termal Tesisleri'nde yapıldı. "Yüksek Öğretimde Din Dersi Öğretmeni Yetiştirme" konulu koordinasyon toplantısında serbest müzakere yoluyla ele alınan konuları şu şekilde sıralamak mümkün:

"Yükseköğretimde Din Dersi Öğretmeni Yetiştirme, İlahiyat Fakültesi Programlarının Yeni Gelişmeler Işığında Değerlendirilmesi, İlköğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Bölümlerinin Yeni Statüsü, Yeni Anayasa'da Din Eğitiminin Yeri, Yeni Eğitim Programlarında (4+4+4) Din Dersleri, Seçmeli Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in Hayatı Derslerinin Müfredat Hazırlık Süreci."

Toplantıya Hamamözü Kaymakamı Remzi Demir, Belediye Başkanı Mehmet Canıbek, Hitit Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Osman Eğri, Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mesut Okumuş, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Recep Kaymakcan, Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Muhittin Okumuşlar katıldı.

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Eğitimi Anabilim Dalı.

Toplantıya iştirak eden diğerk akademisyenler soy isimlerinin harf sırasına göre ise řu şekilde:

Prof. Dr. Nevzat Yařar Aşıkoğlu, Prof. Dr. Muhammed şevki Aydın, Prof. Dr. Ramazan Buyrukçu, Prof. Dr. Mevlüt Kaya, Prof. Dr. Mustafa Köylü, Prof. Dr. Abdullah Özbek, Prof. Dr. şuayip Özdemir, Prof. Dr. Mustafa Tavukçuođlu, Prof. Dr. Cemal Tosun, Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz, Doç. Dr. Süleyman Akyürek, Doç. Dr. şakir Gözütok, Doç. Dr. İsmail Sađlam, Yrd. Doç. Dilara'm Akramova, Yrd. Doç. Bülent Çelikel, Yrd. Doç. Dr. Hasan Dam, Yrd. Doç. Dr. A. Zışan Furat, Yrd. Doç. Fatih Genç, Yrd. Doç. Dr. Musa Kazım Gülçür, Yrd. Doç. Dr. şükrü Keyifli, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Korkmaz, Yrd. Doç. Dr. Ādem Korukcu, Yrd. Doç. Bayram Ali Nazirođlu, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Öcal, Yrd. Doç. Dr. Veli Öztürk, Yrd. Doç. Dr. Eyüp şimşek, Yrd. Doç. İbrahim Turan, Yrd. Doç. Dr. Recep Uçar, Yrd. Doç. Dr. Macit Yılmaz, Yrd. Doç. Dr. Tuđrul Yürük, Öğr. Gör. Mehmet Günaydın, Ar. Gör. Esat Altıntaş, Ar. Gör. Ahmet Beken, Ar. Gör. Ömer Özdemir, Ar. Gör. Fatih Özkan, Ar. Gör. Adnan Telli, Ar. Gör. Esra Tunç ve Ar. Gör. Muzaffer Üzümcü.

Toplantıda konuşan Hitit Üniversitesi Rektör Yardımcısı Osman Eğri, alınacak kararların ülkedeki din eğitiminin geleceğine şekil vereceğini kaydetti. Son zamanlarda kendilerini cesaretlendiren gelişmelerin yaşadığını söyleyen Eğri, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi bölümlerinin İlahiyat Fakülteleri'ne nakledileceğini ve bundan sonra açılacak bölümlerin ise İlahiyat Fakülteleri bünyesinde açılacağını söyledi.

İlahiyat Fakültesi mezunu din dersi öğretmenlerinin daha başarılı olduğunu söyleyen Osman Eğri; "Bu bizi umutlandırdı. Ayrıca pedagojik formasyon derslerinin ilahiyat müfredatına dağıtılmış, serpiştirilmiş uygulaması tekrar acaba gündeme gelir mi diye bir beklenti içerisine girdik. İlahiyat Fakültelerimizden mezun olan öğrencilerimizin genel olarak görüşlerinde çok daha başarılı olduklarını gördük" dedi. Eğri şöyle devam etti: "Türkiye'de problemin asıl sebebi; aile kurumunun tahrip olması neticesinde insanların yetiştirme yurduna veya huzurevine düşmesi, yani yaşlılara yönelik din hizmeti geliştirmek zorunda kalışımız. Acaba sonuç olan bu problemi geriye dönük bakarak sebebi ortadan kaldırmaya yönelik, aile kurumunu canlandırmaya yönelik, sorunları engelleyici tedbirler alabilir miyiz, aile kurumunu ayakta tutabilecek din eğitimi müfredatında hangi değerlere önem vermeliyiz, burada alacağımız değerleri müfredata nasıl uygulayabiliriz; bunların çalışmalarını yapacak ve ortak bir karar almaya çalışacağız."

Din hizmetleri veya okullarda yapılan din derslerinin hayatın içerisinden olması ve günlük hayatta karşılaşılan problemlere cevap vermesinin gerektiğinin altını çizen Eğri, din eğitiminin ancak o takdirde hayati olacağını ve önemseneyeceğini bildirdi. Türkiye'nin etrafında bulunan sorunlara da değinen Osman Eğri, Mevlana, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Ahi Evran-ı Veli örneklerini vererek, bu insanların birlikte yaşama kültürünü canlı tutan kişiler olduğunu anlattı. Türkiye'de Alevi-Sünni, Türk-Kürt birlikte yaşamada sıkıntı çekilen bazı durumların olduğunu aktaran Eğri, müfredatta birlikte yaşamının güzelliklerini anlatan çalışmalara yer verilmesi gerektiğini belirtti.

Toplantı katılımcılarından Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurul Üyesi Prof. Dr. Muhammed Şevki Aydın ise, Türkiye'nin din eğitimi sorunlarında öne çıkan konuların olduğunu, din hizmetleri bakımından bu toplantının çok önemli sonuçlar ortaya koyacağını düşündüğünü belirtti. Toplantıda ele alınan konuların din hizmetleri bakımından önemli sonuçlar ortaya koyacağını vurgulayan Aydın, elde edilen öneri ve kararları rapor halinde YÖK'e iletileceğini, uygulamada sürdürülebilir yapılandırılmalara bu toplantının bir vesile olacağını belirtti. Aydın konuşmasında, din eğitimi faaliyetlerinin nitelik sorunu yaşadığına değinerek, din hizmetlerinin donanımlı ve nitelikli elemanlarla daha da işlevsel hale geleceğini ifade etti. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluş amacı olan halkı din konusunda aydınlatma görevinin de ancak bu şekildeki yeterli elemanlarla sağlanabileceğini, bunun için Diyanet İşleri Başkanlığı'nın İlahiyat Fakülteleri ile iş birliği içinde çalışmasının gerekli olduğunu ifade eden Aydın şöyle devam etti: "Din eğitimi faaliyetlerimizin nitelik sorunu yaşadığı bir gerçek. Değişen şartlar karşısında dünden kalan bilgi ve becerilerle biz bu işi yürütmeye devam edersek asla başarılı olamayız. Dolayısıyla insanımızın elinden tutan, onun hayat standardını yükseltmesine katkı sağlayan bir din eğitimini ortaya koyamayız. İlahiyat fakültelerinin de bu anlamda yeniden yapılandırılmasında, programlarını geliştirmesinde yarar var."

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cermal Tosun ise Türkiye'nin Din Kültürü ve Ahlak bilgisi dersine ihtiyacı olduğunu söyledi. Din konusunda cahilce davranılmamasını arzu ettiklerini belirten Tosun, şöyle konuştu: "İnanıp inanmama bireylerin kendilerine bağlı. Hatta Allah'ın lütfu. Ama siz doğru bilgiyi verirseniz, bir insan inançsız bile olsa inançlı kimselere ve inançlara saygı duymayı becermesi lazım. Bu bizim ihtiyacımız ve bir eğitim sorunu. İnanmak bir dinî tutum iken diğeri yani inançsız bile olsa kişinin inançlara saygılı davranması ise

bir eğitim konusu. Dolayısıyla biz de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerini bu şekilde bir eğitim meselesi olarak görmekteyiz. Ancak yine de bu dersin esas hedefi insanlarımızın din konusundaki ihtiyaçlarını karşılamak."

Toplantıda, pedagojik formasyon derslerinin ilahiyat programları içerisinde yeniden verilebilmesi için gerekli girişimlerde bulunulması, Din Eğitimi Anabilim Dallarının şekillendirilmesinde nasıl bir yaklaşım izlenmesi ve İlahiyat Fakültelerinin yeterliklerinin yeniden belirlenmesi yönünde bir çalıştay gerçekleştirilmesi gereği gibi konular üzerinde de duruldu.

2012 yılı İlahiyat Fakülteleri Din Eğitimi Anabilim Dalları 14. Koordinasyon toplantısı sonuç raporu ise şu şekilde oluştu:

"Her yıl geleneksel olarak düzenlenen Din Eğitimi Anabilim Dalları Öğretim Elemanları Koordinasyon Toplantısı 26-27 Mayıs 2012 tarihlerinde Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalının ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıda Yükseköğretimde din dersi öğretmeni yetiştirme, İlköğretim DKAB Bölümlerinin İlahiyat Fakültelerine aktarılması ve bu bağlamda İlahiyat Fakültelerinin akademik yapı ve programları, yeni Anayasada din öğretiminin yeri, 4+4+4 eğitim yasası konuları din öğretimi açısından değerlendirilmiştir.

Yapılan müzakereler sonucunda aşağıdaki hususlar kararlaştırılması ve Fakülte Dekanlıklarına sunulması uygun görülmüştür:

1. İlköğretim DKAB Bölümlerinin birçok bilimsel ve akademik platformlarda ortaya konulmuş olan taleplere de uygun olarak İlahiyat Fakültelerine tekrar aktarılması yüksek din öğretiminde bütünlük ve kalite açısından olumlu değerlendirilmiştir. Bununla birlikte şu hususların gecikmeksizin dikkate alınması üzerinde durulmuştur:
 - a) Eğitim Fakültelerindeki İlköğretim DKAB Bölümü öğretim elemanlarına eğitim fakültelerinde uygun bir anabilim dalına atanma veya İlahiyat Fakültelerine geçmede tercih hakkı tanınmasının yararlı olacağı, İlahiyat Fakültelerine geçme isteğinde olan öğretim elemanlarının Doktora yapmış oldukları anabilim dallarına aktarılmasının ilahiyat içinde akademik anlamda iki başlılığı önlemesi bakımından uygun olacağı,

- b) Aktarılan Bölümün ilk etapta isminin **Din Eğitimi ve Öğretimi Bölümü** olarak değiştirilerek Özel Öğretim Yöntemleri Anabilim Dalı, Yaygın Din Eğitimi Anabilim Dalı, Dini Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı şeklinde yapılandırılması ve Din Eğitimi Anabilim Dalının bu bölüme aktarılması,
 - c) Bölüm programının alan bilgisi açısından zenginleştirilerek geliştirilmesi uygun görülmüştür.
2. İkinci etapta ise 2013/2014 öğretim yılında yürürlüğe konulacak şekilde, İlahiyat Fakültelerinin İlköğretim DKAB, Ortaöğretim DKAB, İHL Meslek Dersleri Öğretmenlikleri ile Yaygın Din Eğitimi ve Din Hizmetleri alanına eleman yetiştirecek programlar şekilde yeniden yapılandırılması hususunda görüş birliğine varılmıştır. Bu bağlamda;
- a) Öğretmenlik formasyon derslerinin lisans programı içinde verilmesi,
 - b) Ortaöğretim Öğretmenliği eğitiminin 5 yıllık bir öğrenimi öngörmesi nedeniyle Öğretmenlik Formasyon eğitimine imkân hazırlamak ve hazırlık sınıfı uygulamasında karşılaşılan sorunları aşmak amacıyla İlahiyat Fakültelerinin öğretim süresinin 5 yıl olarak belirlenmesi,
 - c) 5 yıllık öğrenim süresinde, hazırlık sınıfı ilga edilerek birinci yılın ağırlıklı Arapça ve Kur'an eğitimine ayrılması, 2. Ve 3. Sınıfların tüm programların ortak alacakları ilahiyat eğitimine; 4. Ve 5. Sınıfların ise ilahiyat eğitimi yanında istihdam alanları dikkate alınarak yapılandırılmasının uygun olacağı,
 - d) 2/c maddesinde belirtilen 4. ve 5. sınıfların yapılandırılmasında Ortaöğretim DKAB Öğretmenliği, İHL Meslek Dersleri Öğretmenliği; Yaygın Din Eğitimi, özel din eğitimi ve Din Hizmetleri gibi Programların oluşturulabileceği, akademik kadro yeterliği vb. şartlar yerine getirildiği takdirde ve ihtiyaçlar doğrultusunda programların da açılabilceği,
 - e) 3. Sınıf sonu itibarıyla, belirlenecek başarı şartlarını yerine getiren öğrencilerin okudukları program yanında ikinci bir programı yan dal olarak alıp sertifika ile tamamlamasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.
3. İlahiyat Fakültelerinin öğretmen yetiştiren yükseköğrenim kurumu olarak tescil edilerek öğretmen eğitimi ile ilgili kurulacak komite ve

komisyonlarda temsilinin sağlanması ve din öğretmeni eğitimi ile ilgili komite oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.

4. Doçentlik anahtar sözcükleri üzerinde yapılan çalışmalar sırasında Eğitim Bilimleri Doçentlik alt komisyonunun önerisi ile gündeme geldiği tahmin edilen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği anahtar sözcüğünün eklenmesi sırasında 6008 kodlu Din Eğitimi anahtar sözcüğü sehven çıkarılmış yerine aynı kod ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği anahtar sözcüğü yazılmıştır. ÜAK'nın bu yanlışlığı 6008 kodunu Din Eğitimi sözcüğüne iade etmek, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği sözcüğü için ise ayrı kod belirlemek suretiyle düzeltilmesinin zorunlu olduğu hususunda fikir birliği oluşmuştur.
5. Bologna süreci çerçevesinde hazırlanan yüksek Öğretim Yeterlikleri alanları içerisinde Beşeri Bilimler altında yer alan Din (İlahiyat) alanının, yüksek din öğretimi alanında açılan tüm fakülte ve programları kapsayacak şekilde müstakil bir alan haline getirilmesi ve ilahiyat temel yeterliklerinin buna göre hazırlanmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.
6. DKAB dersinin Anayasal zorunlu statüsünün devam etmesinin hayati önemi bulunduğu üzerinde görüş birliği sağlanmıştır.
7. 4+4+4 sistemi ile ortaya çıkan yeni durumda Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin yanında mezhepler arası öğrenmeye müsait bir İslam din dersinin konulmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Ortaokul ve liselerde tüm sınıflarda okutulacak seçmeli din derslerin öğrenciyi bıktırmayacak ve tekrardan kaçınılacak bir muhteva ile planlanması; aynı çerçevede konulacak diğer derslerin birbirinden bağımsız olacak şekilde ayrı sınıf seviyeleri için düşünülmesi uygun bulunmuştur.
8. 2013 yılı Din Eğitimi Anabilim Dalları Koordinasyon toplantısının İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı tarafından düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

